

Trendl Fanni

A Wlislöcki Henrik Szakkollégium tagsága 2013-ban és 2015-ben

2013-ban kutatócsoport alakult a roma/cigány szakkollégiumi mozgalom, pontosabban az abban résztvevő hallgatók vizsgálatára. A kutatócsoport a TÁMOP 411D pályázati forrásból végezte ezt a munkát. A kutatás alapvetően az összes roma/cigány szakkollégiumot fel kívánta mérni, de az idő előre haladtával számos akadállyal szembesültünk, melyek miatt 2013-ban csak a pécsi, kaposvári és egri, 2015-ben a pécsi, kaposvári, egri és nyíregyházi szakkollégiumok hallgatói töltötték ki kérdőívet. Jelen tanulmányban a pécsi hallgatók 2013-ban és 2015-ben felvett adatait mutatjuk be.

A kutatócsoport azt vizsgálta, hogy az egyetemeken, főiskolákon tanuló, hátrányos helyzetű fiatalok, akik nagyobb részben roma/cigány származásúak, honnan verbuválódnak, milyen támogatásokra van leginkább szükségük és hogyan képzelik el a jövőjüket. Fontos a téma, hiszen eddig kevés tudományos kutatás született a felsőoktatásban tanuló hátrányos helyzetű roma/cigány hallgatókkal kapcsolatban. Ezt indokolja ennek a csoportnak az eddigi alacsony létszáma az egyetemeken, de oka lehet az ilyen jellemzőkkel rendelkező hallgatók rejtőzködése is. Mindenesetre az utóbbi évtizedekben látványosan nőtt a hátrányos – legtöbbször esetben halmozottan hátrányos – helyzetű roma/cigány hallgatók létszáma a felsőoktatásban, de még mindig meg sem közelíti a magasabb társadalmi csoportok jelenlétét, pontosabban ezeknek a csoportoknak az országos arányhoz viszonyított részeseledését.¹

2012-ben kiírásra került egy olyan európai uniós pályázat, mely az olyan szakkollégiumok támogatását irányozta elő, melyek az alapító okiratukban vállalták a hátrányos helyzetű roma/cigány hallgatók támogatását. A pályázati kiírás lehetőséget teremtett a Pécsi Tudományegyetemen működő Wlislöcki Henrik Szakkollégium (továbbiakban: Szakkollégium vagy WHSz) számára is, hogy ösztöndíj programot valósítson meg támogatásukra.

A WHSz-t hasonló célokkal hozta létre 2002-ben a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán működő Romológia és Nevelésszociológia Tanszék. (Trendl, 2013)² A 2002-2012 közötti időszakban számos kutatást, szakmai és közösségi programot valósított meg a szervezet, de ez a pályázat olyan komplex szolgáltatási rendszer kiépítését tette lehetővé, melyben több mint ötven hallgató, huszonhét tutor (egyetemi oktató) és további húsz mentor (felsőbb évfolyamos egyetemi hallgató) vett részt.

1 http://nevtud.btk.pte.hu/files/tiny_mce/Romologia/Kiadvanyok/GS8.pdf 40. oldal [2015. május 23.]

2 http://romologiafolyoirat.pte.hu/?page_id=595 [2015. május 23.]

A Szakkollégiumban 2013. február 1-jén indult el hivatalosan program. A program részletes és pontos leírását a projekt honlapján olvashatják.³

A kutatócsoport kérdőíves vizsgálatának célja, hogy alapvető demográfiai, iskolázottsági adatokat és a hallgatók szakkollégiumi programmal kapcsolatos vélekedéseit mérje fel. A kérdőív különböző blokkokból áll. Az első rész olyan kérdéseket tartalmaz, amely a hallgatók alapvető demográfiai adataira, a szülők iskolázottságára kérdez rá. A második részben a hallgató tanulmányaival kapcsolatos kérdéseket találunk és a harmadik blokkban a szakkollégiumi programra vonatkozó tapasztalataikat, javaslataikat kérdeztük meg. A negyedik részben a kérdőív a jövőképpel és a közéleti szerepvállalással kapcsolatos kérdéseket tartalmaz. A négy rész bemutatását és a kapott válaszok összehasonlítását vállaljuk jelen dolgozatban. 2013-ban 18 főből 14, 2015-ben 34 főből 24 töltötte ki a kérdőívünket. Ezek eredményeit mutatjuk itt be. Természetesen a kitöltők között van, aki mindkét mintában szerepel, mert jelenleg is ösztöndíjas a programban. Mindkét alkalommal egy-egy közösségi szakmai hétvége során került sor a kérdőív kitöltésére és mindkétszer ugyanazt a kérdéssort válaszolták meg a hallgatók. A válaszadást senki sem utasította vissza, azonban néhány kérdésre nem feltétlenül kaptunk választ.

Létszám

2013 januárjában hirdetett a szakkollégium először felvételt az ösztöndíj programba. Ezután félévente tartott toborzást a szervezet. Az első félévben tizennyolcan kerültek be a programba. A második félévtől már harminc feletti létszámú volt a tagság. A pályázatban huszonnyolc fő támogatását vállalta a WHSz, de a jelentkezők száma ezt 2013 augusztusától mindig meghaladta, így a szervezetbe mindenki bekerült, aki megfelelt a pályázat által előírt formai követelményeknek. Az ösztöndíj programba kizárólag hátrányos helyzetű, elsősorban roma/cigány származású hallgatók kerülhettek be. A hátrányos helyzetet ebben a pályázatban tágabban értelmezik, mint a 2005-ös felsőoktatási törvényben abban a tekintetben, hogy például a hátrányos helyzetű térségekben lakhellyel rendelkező, egyszülős háztartásban élő hallgatókat is felvehették a programba. 2015 tavaszán harmincnégy fős a Szakkollégium ösztöndíjas tagsága.

Életkor

2013-ban a kérdőívet kitöltők átlagéletkora 22.2, 2015-ben 21.5 év volt. Ez az adat akkor fontos, ha összehasonlítjuk a kilencvenes és kétezres években egyetemre járó cigány/roma hallgatók adataival. A romológiát hallgatók között jellemző volt, hogy néhány évnyi munka és család mellett végezték a felsőoktatási tanulmányaikat.⁴ A jelenlegi hallgatókra viszont az a jellemző, hogy az érettségi után azonnal bekerülnek egyetemre vagy főiskolára. Társadalmi – és persze oktatáspolitikai – erőfeszítések és egyéb tényezők fontos eredménye ez a változás: a rendszerváltás utáni évtizedben a felsőoktatásban tanulni vágyó romák hosszú évtizedek elhalasztott vágyait, törekvéseit próbálták realizálni.⁵ A mai hallgatókat – a hátrányos helyzetűeket is – ugyanaz a törekvés jellemzi, mint a többségi társadalom tagjait.

3 <http://wlislocki.tamop.pte.hu/>

4 http://nevtud.btk.pte.hu/files/tiny_mce/Romologia/Kiadvanyok/GS8.pdf 40-41. oldal [2015. május 23.]

5 Forray R. Katalin – Mohácsi Erzsébet (szerk.): Esélyek és korlátok. A magyarországi cigány/roma közösség az ezredfordulón. *Cigány tanulmányok*, 6. PTE BTK Romológia Tanszék, Pécs. 40.

Nemi arányok

A vizsgált két év alatt erőteljesen a lányok javára billent el a mérleg. 2013-ban viszonylag kiegyenlített volt még az arány: 46% férfi – 54% nő, de 2015-ben már csak a válaszadók 25%-a férfi és a 75%-uk nő. Ez a változás szintén a többségi részvevőkre jellemző.

Etnikai hovatartozás

2013-ban 12 fő válaszolt a kérdésre, akkor a megkérdezettek között 5 fő félig cigánynak/romának mondta magát, 2 fő „lovári romának”, 5 fő beás cigánynak vallotta magát. 2015-ben már sokkal változatosabb a kép: 7 fő írta, hogy cigány/roma származású, 16 fő „félvér”-ként definiálta magát. Itt vagy egyik, vagy másik szülő magyar, horvát, sváb származású, míg a másik szülő cigány/roma származású. További egy fő írta, hogy nem tudja. Ennek alapján kijelenthetjük, hogy a tagság nagyon sokszínű (multikulturális), és sok esetben lehetünk tanúi vegyes házasságnak.

Lakóhely

A Szakkollégium tagsága alapvetően Pécsen kívül lakó tagokból áll. 2015-ben legtöbbször (17 fő) Baranya megyei, de akad köztük Somogy (4 fő) és Tolna (2 fő), de még Veszprém megyéből is (1 fő). A lakóhelyük szerinti települések községek, aprófalvak (12 fő esetében) és város (12 fő esetében). Pécssett a tagság 25%-a él. A többiek bejárók vagy kollégiumban, albérletben élnek.

A kiírt pályázatban lehetőség nyílt az együttes elhelyezésre, közös kollégiumi férőhelyekre, ahogyan az a legtöbb hasonló szakkollégiumban történt. A WHSz-ben ez a kérdés már az alapításkor, bő másfél évtizede felvetődött, de a hallgatók akkor – ahogyan a jelenlegi programban is – nem értettek egyet a közös lakhatással. Természetesen kollégiumi férőhelyet biztosít a szakkollégium a Márton Áron Szakkollégiumban. Több szakkollégista is együtt lakik itt, de ezt nem nevezhetjük klasszikus szakkollégiumi „együttlakásnak”. A Szakkollégium a hallgatók intenzív együttlétét a havonta megtartott „bentmaradós” hétvégén biztosítja a Gandhi Gimnázium kollégiumában. A szakmai, közösségi programok legnagyobb része is ekkor valósult meg. A mindennapokban a Romológia Tanszék klubszobája biztosítja a közös vagy egyéni munka lehetőségét, amit a hallgatók szívesen igénybe is vesznek.

Családi állapot

2013-ban a kitöltők egy kivétellel egyedülállóak voltak. Egy fő élt házasságban. 2015-ben 19 fő egyedülálló, 4 fő élettársi kapcsolatban élt. 1 fő nem válaszolt. Az élettársi kapcsolatot megjelölők kivétel nélkül lányok voltak. Rákérdeztünk a gyermekek számára. Egy fő nem válaszolt, a többieknek pedig nincs gyermekük. Ebben a tekintetben is jelentősen változott az egy évtizeddel ezelőtti helyzet, a mai roma/cigány szakkollégisták (hallgatók) ebben a tekintetben sem különböznek már a többségtől.

A szülők iskolai végzettsége

A szülők iskolai végzettségét tekintve változatos a kép. Az édesanya iskolai végzettségét tekintve a válaszok a következőképpen alakultak. 2013-ban a hallgatók 57%-nak 2015-ben 46%-nak az édesanyja rendelkezett 8 vagy kevesebb osztállyal. Ennek megfelelően növekedett a szakmunkás, szakiskolai, szakközépiskolai végzettséggel rendelkező édesanyák száma: 2013-ban 17%, 2015-ben 25%. A felsőfokú végzettségű édes-

anyak száma a két adatfelvétel között csökkent. Az első felvételnél hat hallgató édesanyja rendelkezett főiskolai, egyetemi végzettséggel vagy tudományos fokozattal. 2015-ben már csak három hallgató mondhatja ezt el magáról. A hallgatók édesapjának iskolai végzettsége nem változott jelentős mértékben. 2013-ban az apák 40%-a nyolc osztályt végzett, 40%-a szakmunkás, szakiskolai vagy szakközépiskolai, és 2 fő egyetemi végzettséggel rendelkezett. 2015-ben a hallgatók édesapjainak 34%-a végzett nyolc osztályt, 42%-uk szakiskolát, szakmunkás képzőt, szakközépiskolát, 1 fő gimnáziumot és további 2 fő egyetemet. Így elmondhatjuk, hogy négy fő kivételével mindnyájan első diplomások lesznek családjukban.

Szülők foglalkozása

A szülők foglalkozása természetesen leképezi az iskolázottsági adatokat. Legtöbbjük szaktudást igénylő foglalkozást űz: varrónő, ápolónő, szociális gondozó, kőműves, biztonsági őr stb. Annyit azonban érdemes elmondani, hogy kevés kivételtől eltekintve (10%) a hallgatók szülei dolgoznak. Nagyobb részük alkalmazottként, kisebb részük vállalkozóként.

Érettségi

Ha a középiskolai tanulmányok és érettségi iskolatípusát nézzük, a következőket találhatjuk. Mind 2013-ban és 2015-ben a válaszadók jelentős része gimnáziumban tett érettségi vizsgát, 2 illetve egy fő szakközépiskolában és egy-egy fő „második esély” típusú intézményben. Legtöbben megyeszékhelyen érettségiztek. Fontos kiemelni, hogy 2013-ban a tagok közül három fő, 2015-ben már négyen is a Gandhi Gimnáziumban érettségiztek, illetve 2015-ben már szép számmal (7 fő) vannak jelen a pécsi Leőwey Klára Gimnáziumból jött diákok. Ez, a mindkét intézményben működő Arany János Tehetséggondozó Programnak is köszönhető, amelynek jelentőségét ugyan ebben az áttekintésben nem elemezzük, de fontosnak tartjuk, hogy a közeljövőben erre is sok kerüljön.⁶

Kar, szak

A Wlislöck Henrik Szakkollégium már alapításakor is nyitott volt a Pécsi Tudományegyetem bármely karán tanuló hallgató számára. Ez jelenleg is így van, és a hallgatók ebben a tekintetben 2013-ban és 2015-ben is nagyon színes képet mutattak, mutatnak. 2013-ban még a bölcsészek voltak nagyobb arányban (hét fő), négy fő a Természettudományi Karon, további három fő a Jogi, Egészségtudományi Felnőttképzési Karon tanult. 2015-ben a következők a létszámok: két fő Jogtudományi Kar (jogi asszisztens), egy fő Általános Orvostudományi Kar (gyógyszerész szak), hat fő Bölcsészettudományi Kar (romológia, pedagógia, szabad bölcsész, történelem, kommunikáció), három fő Egészségtudományi Kar (ápoló), öt fő Felnőttképzési Kar (ifjúságsegítő, humánpolitika), egy fő Közgazdaságtudományi Kar (pénzügy-számvitel), két fő Műszaki és Informatikai Kar (építőmérnök, környezetmérnök), egy fő Művészeti Kar (ének-zene), három fő Természettudományi Kar (földrajz, biológia) hallgatója. Ez azt jelenti, hogy az Egyetem szinte minden karáról van hallgatója a Szakkollégiumnak, és

6 <http://www.ajtp.hu/digitalcity/news/latestNews.jsp?dom=AAAANXBY&prt=AAAANXBF&fmn=AAAANXCL&men=AAAANXBG>

Siftár Mária

Ének–zene BA, WHSZ tag, PTE MK

Amikor szakkollégista akartam lenni, akkor a kollégiumi férőhely miatt akartam elsősorban, természetesen ezt meg is kaptam. Valójában bármit, amit kértem, megkaptam. Az első konferenciám is, amin részt vettem, az a szakkolis konferencia volt, amin tapasztalatokat szereztem, és persze közösséget is építettünk együtt. Nagyon tetszett, hogy elmehettem a Balatonra, mert abban az évben, azon a nyáron nem is jutottam volna el oda.

Így a szervezethez kötődik oktató is majd minden karról. A kötődés ebben az esetben személyes támogatást jelent. A program során minden hallgató választ maga mellé olyan egyetemi oktatót – lehetőleg a szakjához közel állót – aki figyelemmel kíséri a tanulmányait, és probléma esetén tanáccsal tudja segíteni a hallgatót.

Ha a szakok sokszínűségét tekintjük, megállapíthatjuk, hogy kevésbé – sőt egyáltalán nem – figyelhető meg az a korábban megfigyelt jelenség, miszerint a hátrányos helyzetű, főként cigány/roma származású fiatalok segítőszakmát tanulnak.⁷ Ennek oka valószínűleg az az erős motiváció, hogy szükség van szegényebb közösségek felemelésére, támogatására. Ezt a kilencvenes évek elejének programjai hangsúlyozták, hiszen akkor indítottak először külön támogatási programot cigány fiatalok számára ezekben a képzési ágakban. Azóta sok minden változott, a roma/cigány fiatalok támogatása különböző formákban ma is érvényesül. Nyilvánvaló, hogy a több mint két évtizedes tapasztalás és társadalmi fejlődés megnyitotta az utat az érintettek előtt más, érdeklődésükhöz közel álló pályák választására is.

Képzési szint

Ha azt nézzük, hogy a hallgatók milyen képzési szinteken vesznek részt egyetemi oktatásban, azt láthatjuk, hogy 2013 óta megnövekedett a felsőfokú szakképzésben tanulók száma. Azon hallgatók, akik a Jogi tudományi és Felnőttképzési Karon tanulnak, kivétel nélkül felsőfokú szakképzésben tanulnak. Egyetemi alapképzésben (BA/BSC) vesz részt a hallgatók fele. Csupán két fő vesz részt mesterképzésben (MA/MSC). 2015-ben a válaszadók közül kilencen végzősök. A program elindítása óta többen szereztek oklevelet, akik azóta sikeresen elhelyezkedtek a munkaerő-piacon.

Szakkollégiumi programmal kapcsolatos vélekedések

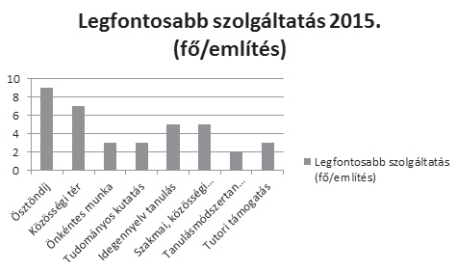
Az előzőekben írtunk már arról, hogy a programban résztvevők hallgatók kivétel nélkül hátrányos helyzetűek. Többen halmozottan hátrányos helyzetűek, amit bizonyít szüleik alacsony iskolai végzettsége. Más nevelésszociológiai kutatásokból jól tudjuk, hogy a

7 http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_i_nemzetisegek/romak/kisebbsgek_kisebbsge/pages/kk_12_kende.htm [2015. május 23.]

hátrányos helyzetű családokból érkező hallgatók számára az egyetemi tanulmányok elvégzése súlyos nehézségekbe ütközik. Ezek az akadályok nem csak anyagiak, hanem a kulturális tőke hiányából adódóak is. Ezt kiegyenlítő jött létre a Szakkollégium, és a jelen ösztöndíj program is. Ezek szem előtt tartásával érdemes vizsgálnunk azt, hogy mi motiválta a hallgatókat a programba való jelentkezésre. Továbbá fontos, hogy ennek fényében vizsgáljuk az ösztöndíj programmal kapcsolatos vélekedéseiket is.

A WHSz felvételi eljárását igyekezett minél nyilvánosabb körben meghirdetni, és minden hallgatóhoz eljuttatni az információkat. Sikerként könyvelhetjük el, hogy minden félévben több hallgató volt a programban, mint amennyit a pályázatban vállalt a szervezet. A hallgatók WHSz-be való jelentkezésének motivációját a legtöbb esetben a támogatás lehetősége adta. 2015-ben 24 válaszadóból 19 fogalmazta meg valamilyen formában, hogy az egyetemi tanulmányaikhoz nyújtott segítség miatt jelentkeztek a programba. Ezen kívül 50% a közösséghez tartozást, hat fő a kapcsolatépítést és hárman az identitásuk megerősítését jelölték meg motivációként.

Az előzetes elvárások teljesülését nem szándékunk itt vizsgálni, de arra vonatkozóan bemutatunk néhány eredményt, hogy mi az a szolgáltatás, támogatás, ami a hallgató számára a legfontosabb a Szakkollégiumban. Először azt kértük, hogy a legfontosabb szolgáltatást jelöljék meg.

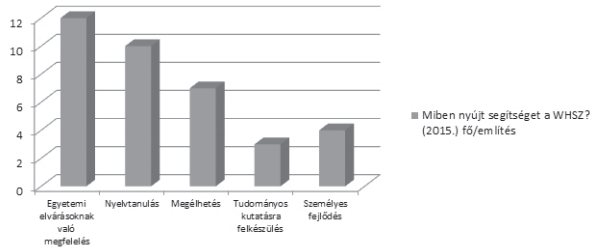

Az ábrán igyekeztünk érzékeltetni, hogy az egyes szolgáltatásokat milyen gyakorisággal említették a válaszadók. Jól látható, hogy az anyagi segítség a legfontosabb. Ezt természetesen tekinthetjük, nemcsak a válaszolók családjának anyagi helyzete miatt, hanem általánosságban is az egyetemi élet, az önállóság igényének megnövekedése miatt is. Ezután a közösségi tér és szakmai közösségi programok a legnépszerűbbek, ezzel is alátámasztva, hogy a Szakkollégium betölti azt a szerepet, mely miatt alapvetően létrejött. Ezt és a másik két leggyakrabban választott elemet – a nyelvtanulás és a szakmai, közösségi munka – egyértelműen a szakkollégiumi támogatás pozitívumának tekintjük.

A második ábrán szintén az említés gyakoriságát tüntettük fel azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy „Miben nyújt segítséget a Szakkollégium?” A válaszokból egyértelmű, hogy a hallgatók által a legtöbbször említett szolgáltatásokat lényegében az egyetemi tanulmányok támogatásaként összegezzük. Az ösztöndíj program alapvetően erre jött létre, így úgy tűnik, ezt a funkcióját betölti a szervezet. Az ösztöndíj is megjelenik a listában, mint ahogy a nyelvtanulás is. Emellett kiemelték még a személyes fejlődést és a tudományos munkára való felkészülést is. A megélhetéshez nyújtott segítség érdekes módon itt csak a harmadik helyre került: fontos ugyan, de nem a

legfontosabb tényező, amit a szakkollégium a résztvevőknek nyújtani tud. Ebből óvatosan azt a következtetést is levonhatjuk, hogy ösztöndíj nélkül – tehát jelentősebb anyagi hozzájárulás nélkül – is sikeres lenne programunk.

**Miben nyújt segítséget a WHSz? (2015.)
fő/említés**

A közéleti szereppel kapcsolatban volt bizonyos változást az arányokat illetően. 2013-ban még a válaszadók 77%-a vállalt volna ilyen szerepet, de 2015-re ez 42%-ra csökkent.

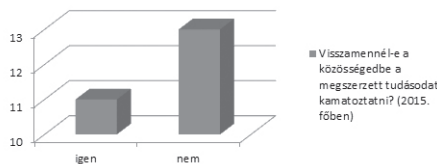
A következő diagramon részletesebben szemléltetjük a kérdésre adott választ. 2013-ban az ösztöndíjasok 69%-a, 2015-ben 37,5%-a válaszolta, hogy vállalna ilyen szerepet. Az igenlő válaszokat is érdemes óvatosan szemlélni: elgondolható, hogy módosult a hallgatók motivációja, de azt is elképzelhetőnek tartjuk, hogy nem érezték már olyan fontosnak a támogató szervezet – a szakkollégium – kedvére való válasz adását. Tovább árnyalja a képet a következő ábra, mely társadalmi szerepvállalással kapcsolatban azt mutatja, hogy hányan mennének vissza a közösségükbe.

Vállalná-e cigány/roma közéleti szerepet? (2015.)

2013-ban 62% válaszolta, hogy visszamenne a közösségébe. Ez mostanra 46%-ra csökkent. Az okok között jelentős eltérést nem tapasztaltunk. Mindkét évben hasonlóak voltak: zárt közösség, kevés lehetőség stb. Azok viszont, akik visszamennének a segít-

Visszamennél-e a közösségébe a megszerzett tudásodat kamatoztatni? (2015. főben)

ségnyújtást, példamutatást, a közösség ismeretét említette. A fentiekben is hasonló csökkenést tapasztalhatunk, mint az első kérdésben. A válaszok értelmezését sem gondoljuk módosítandónak, ha csak azt nem hangsúlyozzuk erősebben, hogy szakkollégistáink egyre inkább alapvetően a többséghez tartozónak érzik magukat, és ekként definiálják vágyaikat is.

Jövőkép

A kérdőív negyedik részét olyan kérdések alkotják, melyek a hallgatók jövőbeli szándékaira kérdez rá a következő formában: kíván-e továbbtanulni, hogyan képzei el magát öt és tíz év múlva, illetve hogy vállalna-e közéleti szerepet. Fontosnak tartjuk ezeket a válaszokat, mert a program során jelentős szerepet kapott a felkészítés a tudatos állampolgárságra és a társadalmi szerepvállalásra. Ha megnézzük a válaszokat, talán megállapíthatunk valamiféle eredményességet. Ez különösen igaz, ha a továbbtanulási szándékot vizsgáljuk meg közelebbről. 2013-ban és 2015-ben is szinte az összes válaszadó biztos volt abban, hogy a szakjához kapcsolódóan folytatja tanulmányait BA, MA vagy PhD szinten. A hallgatók tervei között különbséget látunk, amikor karok alapján vizsgáltuk meg az adott válaszokat. A bölcsész szakosokra jellemzőbb inkább a tanári szerepre, egyetemi oktatói, kutatói szerepre való készülés, amit a szakok öndefiníciója alapján is természetesnek találhatunk. Az ápolóknál olvashattunk (három fő) a külföldi munkavállalásról, ami megjelent a természettudományos szakokra járó hallgatók között is – ez a legutóbbi évek statisztikái és elemzései alapján várható is. Ám az utóbbiak körében is megjelent a PhD tanulmányok elvégzésének igénye.

Az öt és tíz évvel későbbi terveket vizsgálva megállapíthatjuk, hogy kivétel nélkül minden hallgató biztos munkahelyen, saját ingatlanban, tartós kapcsolatban képzei el magát. Ami nagyon fontos lehet, hogy a válaszok 75%-ban megjelent a nagyvárosi élet és 30%-ban a külföldi munkavégzés. Bizalomra ad okot, hogy a tervek 20%-ban szerepel a továbbtanulás, továbbképzés a szakmai végzettségen belül. A közép- és hosszú távú elképzeléseket tanulmányozva jelentős különbségnek tekinthetjük, hogy 2015-ben már több elképzelésben jelenik meg az akadémiai életben való részvétel, azaz a tudományos életben való részvétel vágya.

Összegzés

A tanulmány két kérdőíves felmérés eredményeit mutatta be. A két felmérés ugyanannak a szervezetnek a tagságát vizsgálta két különböző időpillanatban. A kérdőív különböző kérdéscsoportokat tartalmazott. Az egyértelmű statisztikai adatoktól indulva a hallgatók vélekedéseit és jövőbeli terveire igyekezett rákérdezni. Ezeket összesítve és a válaszokat megvizsgálva próbáltunk képet adni a Pécsi Tudományegyetem Wlislöcki Henrik Szakkollégiumában folyó ösztöndíj programról.

Szederkényi Attila

Ápolás és Betegellátás- Ápoló Bsc, WHSZ tag, PTE ETK

Most harmadéves vagyok az egyetemen és most először volt lehetőségem arra, hogy tanulás mellett ne kelljen dolgozni, tudtam nyelvvörára járn, közösségbe kerültem, idén éreztem először, hogy egyetemista életet tudok élni a szakkollégiumnak köszönhetően.

Irodalomjegyzék

- Forray R. Katalin – Mohácsi Erzsébet (2002, szerk.): *Esélyek és korlátok. A magyarországi cigány/roma közösség az ezredfordulón. Cigány tanulmányok*, 6. PTE BTK Romológia Tanszék, Pécs.
- Kende Anna (2005): „Értelmiségiként leszek roma és romaként leszek értelmiségí”. Vizsgálat roma egyetemisták életútjáról. In: Neményi Mária – Szalai Júlia (szerk.): *Kisebbségek kisebbsége*. Budapest.
- Trendl Fanni (2013): A Phare-ral induló szakkollégium. *Romológia*, 1. sz.